

Llatí 1992

Suposo que ens faria molt d'efecte llegir això en un text llatí: “*Quod mox ut presbiter vidit, vehementer expavit, magnisque vocibus clamare coepit, dicens: Recede, miser, recede, Orbium phonographicorum theca est.*” Llevat de l'última frase, el text és de sant Gregori el Gran, i la traducció de Narcís Xifra (volum II del *Diàlegs* de sant Gregori, Fundació Bernat Metge). Diu: “El sacerdot, en veure això, s'esgarrià i digué cridant: «Fuig, mesquí, fuig. És una discoteca!»”

Naturalment, això últim no ho diu sant Gregori, que va escriure els seus textos fa més de catorze segles, però ara ja ho podria dir, no tan sols perquè hi ha discoteques, per a esglai de sants barons, sinó perquè aquest mot ha estat incorporat al diccionari de llatí del Vaticà. Una discoteca és una *orbium phonographicorum theca*.

La gent que es pensa que el llatí només serveix per resar —i ara ni per això, d'ençà que les llengües populars han entrat en la litúrgia—, i que el seu últim refugi és la puresa de l'admirable cant gregorià, trobarà estrany que a Roma es preocupin d'anar posant al dia la llengua llatina. ¿Per què han d'empescar-se això d'*orbium phonographicorum theca*? Si algun capellà, des de la trona o des d'un full parroquial, vol advertir els fidels que les discoteques són especialment pecaminoses —no més que els antics envelats— no dirà pas *orbium* i etcètera, sinó “discoteca”, perquè la predicació ha de ser entesa. Però alguna raó hi deu haver perquè el Vaticà vulgui posar el llatí al dia. I sospito que l'endevino, perquè també s'han introduït en el diccionari aquests altres termes:

Sphaeriludium electricum nomismate actum. Sabeu què és, això? Una màquina escurabutxaques. *Exterioris paginae puella*. O sigui, “la noia de la pàgina exterior”, la noia que surt a la coberta d'una revista, la *cover girl*. No sé prou llatí per poder assegurar com traduiria, al Vaticà, “aparta els ulls d'aquella temptadora *cover girl*!”

L'actualització del llatí, doncs, suposo que és pensada per a textos escrits, per quan alguna pastoral romana hagi de condemnar fets i costums del nostre temps. Per als pecats actuals, un llatí actual.

Després diran, alguns, que el llatí és una llengua morta. No tan sols és una llengua en renovació, sinó una llengua militant. Per dir-ho amb paraules dels *Diàlegs*, “*laboriosum valde atque terribile est contra inimici insidias semper intendere et continue quasi in aciem stare*”, que gairebé s'entén: “És cosa molt treballosa i terrible això d'haver d'estar sempre amatent contra els paranys de l'enemic, contínuament com en peu de guerra!”

Ara que els lingüistes catalans ens porten a un *maremàgnum* sense quòrum, i els tradicionals i innovadors estan *ex aequo*, hauríem de reunir-nos en fòrum i proclamar que el llatí és el *non plus ultra* i que, per decòrum, ha de ser el nostre *modus vivendi*. Seria el *súmmum*!

Josep Mª Espinàs (diari AVUI)